

Förvaltningens månadsrapport oktober 2020

Sammanfattning

Förvaltningen prognostiserar överskott om 30 mnkr efter resultatdispositioner. Djupare analyser och mer utförliga kommentarer skrivs fram i samband med tertialrapportering och verksamhetsberättelse.

Budgetförutsättningar

Kommunfullmäktige har i budget för år 2020 anvisat Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd 1 607,3 mnkr netto. Utöver kostnadsramen om 1 645,1 mnkr och intäktskrav om 37,8 mnkr budgeterades omslutningsförändringar om 121,8 mnkr.

Investeringsbudgeten för 2020 är 13,8 mnkr, varav 1,8 mnkr är till maskiner och inventarier och 12,0 mnkr till stadsmiljöverksamhet.

Budgetjusteringar

Den 19 februari fattade kommunstyrelsen i ärendet ”Avstämning av mål och budget för 2020”, dnr KS 2019/1881, beslut om budgetjusteringar för Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd om totalt 8,9 mnkr i ökade driftmedel samt 2,7 mnkr i ökade investeringsmedel. Ytterligare 5,0 mnkr i budgetjusteringar har tillkommit efter kommunfullmäktiges beslut i verksamhetsberättelse om att bevilja ombudgetering för ej förbrukade medel för stadsmiljöprojekt. I tertialrapport 1 beviljades medel för trygghetsinvesteringar och sommarkolloverksamhet. I tertialrapport 2 har nämnden fått budgetjustering för maskiner inventarier om 0,8 mnkr, 0,6 mnkr för förskolor med hög hyra och 4,8 mnkr till placeringskostnader av unga i utsatta eller särskilt utsatta områden.

Prognos per verksamhetsområde

I tabellen nedan redovisas nämndens ekonomi utifrån de verksamhetsrubriker som nämnden tilldelat sin budget.

Prognosen för den ekonomiska uppföljningen visar ett samlat överskott om 30 mnkr efter resultatdispositioner. Detta med hänsyn till beräknade prestationsförändringar. Resultatenheterna överförde sammantaget ett överskott om 24,0 mnkr från 2019 till 2020. Anledningen till det prognostiserade överskottet har flera olika förklaringar, där covid-19 är den enskilt största faktorn för den reviderade prognosen. Förvaltningen har tillhandahållit och erbjudit

fullgod kvalitet i verksamheterna, men som en konsekvens av covid-19 har inte brukarna efterfrågat den kommunala service som erbjudits fullt ut. Detta har haft påverkan på flertalet verksamheter då exempelvis hemtjänsten inte nyttjats i normal utsträckning, närvaron har minskat i förskolan och daglig verksamhet har stängt ner enligt beslut för att minska smittspridning vilket har medfört att antalet turbundna resor har minskat. Sammantaget har detta medfört minskade kostnader i relation till ett normalår. Covid-19 har även medfört ökade kostnader i verksamheten, men för dessa tyder nu mycket på att förvaltningen får kostnadstäckning som kompensation genom statsbidrag. Effekten av detta blir att förvaltningens nettokostnader stadigt har minskat under året.

Förvaltningen har mot bakgrund av det estimerade överskottet tagit fram en handlingsplan med syfte att göra prioriterade inköp, insatser och rusta upp verksamheter i behov under hösten. Dessa åtgärder följs upp löpande under årets återstående månader. Flera åtgärder har och planeras att vidtas under året. Ambitionen är att kunna realisera dessa åtgärder. Emellertid begränsas detta av att det krävs planering och hantering av beställningar eftersom många planerade större inköp erfordrar upphandlingar, vilket tar mycket tid i anspråk för förvaltningen. En ytterligare anledning till överskottet är att förvaltningen behöver säkerställa att kostnader bokförs som rätt kostnadslag och större inköp kan ofta belasta investeringsbudgeten istället för driftbudgeten där det prognostiserade överskottet återfinns. Folkhälsomyndighetens beslut om att begränsa fysiska möten under hösten har också fått en påverkan på prognosen då flertalet konferenser och utbildningar fått skjutas upp och ställts in.

Med undantag för sjuklönekostnaderna har statsbidragen kommunicerats sent under året och även principerna som omgärdar bidragen, vilket påverkat prognosen. I november är det exempelvis fortfarande oklart hur stor del av återsökta medel för covid-19 relaterade kostnader inom äldreomsorgen, funktionsnedsatta och inom socialpsykiatrin som kommer att utbetalas och det som senast kommunicerats är att antingen 45,7 procent, eller 91,4 procent av kostnaderna kommer att ersättas. Detta är ett exempel på att sena besked och oklara förutsättningar medför att prognosarbetet för året blir utmanande. Inte minst mot bakgrund av kommunledningens budskap innan sommaren om att förvaltningar som ekonomiskt drabbas i mindre utsträckning än andra, genom överskott, behöver kompensera för de värst drabbad på kommunkoncernnivå.

Verksamhetsområde (netto mnkr)	VP 2020	BJ	Prestationsförändringar	Budget 2020	Helårsprognos	Avvikelse
Nämnd och förvaltningsadministration	30,6	1,6		32,2	21,8	10,4
Individ- och familjeomsorg	285,7	4,8		290,5	283,2	7,3

<i>varav barn och ungdom</i>	190,3	4,8		195,1	185,1	10,0
<i>varav vuxen</i>	47,5			47,5	50,2	-2,7
<i>varav socialpsykiatri</i>	47,9			47,9	47,9	0,0
Ekonomiskt bistånd	188,9			188,9	200,9	-12,0
Arbetsmarknadsåtgärder	28,4			28,4	30,0	-1,6
<i>varav ferie</i>	16,2			16,2	16,2	0,0
<i>varav OSA och Stockholmsjobb</i>	12,2			12,2	13,8	-1,6
Förebyggande och fritid	76,3	0,2		76,5	76,0	0,5
Förskola	319,4	3,9	0,7	324,0	303,5	17,0
Äldreomsorg	314,9	2,7		317,6	304,7	12,9
Stöd och service till personer med funktionsnedsättning	316,9		5,6	322,5	317,1	0,6
Stadsutveckling och medborgarservice	46,2	1,3		47,5	52,5	-5,0
Summa	1 607,3	14,5	6,3	1 628,1	1 589,7	30,0

Investeringar (netto mnkr)	VP 2020	BJ	Prestationsförändringar	Budget 2020	Helårsprognos	Avvikelse
Inventarier och maskiner	1,8	0,8		2,6	2,6	0,0
Stadsmiljöverksamhet	12,0	7,9		19,9	19,9	0,0
Summa	13,8	8,7	0,0	22,5	22,5	0,0

Nämnd- och förvaltningsadministration

Under verksamhetsområdet prognostiseras, förutom administrativ verksamhet, statsbidrag från Delegationen mot segregation (Delmos) samt s.k. generalschablon där den faktiska kostnaden har belastat respektive verksamhet.

Verksamheten prognostiserar ett överskott om 10,4 mnkr

Individ- och familjeomsorg (barn och ungdom, vuxen och socialpsykiatri)

Barn och ungdom

Verksamhetsområdet Barn och ungdom består av fyra enheter. Barnenheten och Ungdomsenheten ansvarar för utredningar samt placeringar för barn upp till 12 år respektive över 12 år. Familjestödsenheten är stadsdelsnämndens egen öppenvård. Enheten för familjehem och familjerätt ansvarar för placeringar av barn och ungdomar i familj- och jourhem samt familjerättsärenden.

Verksamhetens prognostiserade överskott beror främst på lägre kostnader för köpt vård.

Kostnader för placeringar av barn har minskat under perioden april-juli för att öka under perioden augusti – oktober 2020. Trots ökat antal inkomna och inledda utredningar har kostnaderna för köpta

platser inte nått upp till den planerade nivån. Den totala kostnaden under perioden jan-oktober uppgår till 6 mnkr, jämfört med 10,5 mnkr under samma period föregående år. I prognosen för resterande del av året prognostiseras dock en ökning utifrån högre närvaro av barn och ungdomar på skolor och förskolor och därmed fler anmälningar. Kostnader för placeringar av ungdomar inryms inom årets budget. Den minskade kostnaden för köpt vård motsvarar den prissänkningen på 28 % som SiS (Statens institutionsstyrelse) erbjuder året ut.

Verksamheten prognostiserar ett överskott om 10 mnkr.

Flykting

Antalet asylsökande minskar stadigt och en högre andel ungdomar är över 18 år, där ersättningen är lägre.

Verksamhetsområdet prognostiserar en budget i balans.

Vuxen

I verksamhetsområdet Vuxen ingår missbruksvård, relationsvård samt sociala insatsgrupper.

Avvikelsen för missbruk vuxna prognostiseras till -1,4 mnkr och beror på ökat antal LVM anmälningar samt ökade kostnader för akutboenden (TÖG). Kostnadsökning för TÖG beror på nya regeln om 14 dagars beslut p.g.a. covid-19.

Avvikelsen på relationsvård uppgår till -1,3 mnkr och beror på ökat antal inkomna ärenden som fått skyddat boende. I prognosen ingår en kostnadsökning som inrymmer nya befarade ärenden p.g.a. covid-19. Trångboddhet och ökad arbetslöshet kan leda till fler familjevåldsärenden.

Verksamheten prognostiserar ett underskott om 2,7 mnkr.

Socialpsykiatri

Verksamheten omfattar insatserna bostad med särskild service, boendestöd, gruppboende, stödboende, sysselsättning, ledsagning och kontaktperson.

Verksamheten har med anledning av covid-19 haft utmaningar med personalplaneringen på grund av sjukdomar. Enheten har under året haft en hög vikarietäckning på grund av sjukfrånvaro samt haft behov av bemanningsföretag för att täcka personalbehovet. Verksamheten har återsökt statsbidraget som regeringen har beslutat om för ökade kostnader föranlett av covid-19. Stadsbidraget beräknas täcka de merkostnader som socialpsykiatri haft.

Verksamheten prognostiserar en budget i balans.

Ekonomiskt bistånd

Enhetens uppdrag innebär dels att hjälpa människor att komma tillrätta med försörjningsproblem och dels att pröva rätten till ekonomiskt stöd under tiden. Enhetens budget består av två delar, dels handläggning och dels bidrag. Den vanligaste anledningen till att man får ekonomiskt bistånd är arbetslöshet, sjukdom eller att man är ensamstående förälder. Cirka 1267 bidragshushåll i månaden fick ekonomiskt bistånd vid ett eller flera tillfällen under perioden januari – september 2020. Motsvarande siffra för 2019 var 1 229 hushåll.

Trenden bland de hushåll som erhåller ekonomiskt bistånd är att genomströmningen är högre från juni jämfört med årets första månader. Det är främst gruppen unga vuxna som ökat under året. Medelbidraget per hushåll uppgår till 9 777 kr i september jämfört med 9 542 kr för stadens vilket bidrar till ett högre utfall. Medelbidraget per hushåll har minskat sedan juni och beror att andelen hushåll med barn har minskat.

Den prognostiserade avvikelsen beror på ökat antal hushåll och därmed kostnad för utbetalt bidrag sedan juni samt en bedömning att kostnader för utbetalt bidrag fortsätter att öka som en direkt konsekvens av covid-19 under året. Osäker arbetsmarknad, uppsägningar och höga boendekostnader ingår i den ökade kostnadsprognosen. Arbetsförmedlingens förändrade arbets sätt under pandemin försvårar för individer att ta del av insatser och åtgärder och bidrar till kostnadsökningen.

Verksamheten prognostiserar ett underskott om 12 mnkr.

Arbetsmarknadsåtgärder

Feriejobb

Feriejobben stadsdelsförvaltningen tillhandahåller innefattar både sommar och jullovaferie.

Med anledning av covid-19 var arbetsplatser mindre benägna att anställa utifrån en oklar situation och målsättningen om drygt 1100 ferieanställda var osäkert. Platser inom äldreomsorgen, förskola och LSS kunde inte längre erbjudas som planerat och verksamheten beräknade initialt ett lämna ifrån sig ett överskott. Förvaltningen har dock lyckats skapat andra tillfällen genom innovativa lösningar och olika projekt som bidragit till att hålla målsättningen om drygt 1100 feriearbetare.

Verksamheten prognostiserar en budget i balans.

OSA och stockholmsjobb

Enheten för arbetsmarknadsinsatser erbjuder arbetsträning, arbetsförmågebedömning samt aktivitetsförmågebedömning med individanpassat arbete som mål.

Den planerade avvecklingen av enhetens arbetsträning flyttas fram till den 1 oktober istället för 1 juli 2020 som resulterar i ett högre utfall för året och därmed ett underskott om 2,4 mnkr.

Under året har 44 personer varit anställda inom insatsen stockholmsjobb. Det är i dagsläget osäkert hur många som kan erbjudas stockholmsjobb under året mot bakgrund av covid-19 problematik. Det förefaller inte troligt att antalet anställda inom insatsen kommer uppnå de i budgeten planerade nivåerna och resulterar i ett överskott om 0,8 mnkr.

Verksamheten prognostiserar ett underskott om 1,6 mnkr.

Förebyggande socialtjänst och fritid

Verksamheten omfattar träffpunkter, ungdomsgårdar, preventionsenheten samt enheten för förebyggande föräldraskap. Inom verksamhetsområdet finansieras även IOP och föreningsbidrag.

Mot bakgrund av covid-19 ställdes många aktiviteter in under våren, vilket påverkat verksamheterna i olika utsträckning. Träffpunkter, ungdomsgårdar och förebyggande föräldraskap förändrade planerade aktiviteter för att bemöta förändrad efterfrågan, såsom att delvis flytta utomhus, erbjuda digitala träffar, eller ökat upp antalet planerade aktiviteter under hösten. Ersättningen för sjuklönekostnader för personal som varit sjuka i samband med Covid-19 har medfört ett estimerat överskott för verksamhetsområdet.

Verksamhetsområdet prognostiserar ett överskott om 0,5 mnkr.

Förskola

Förskolan tillhandahåller barnomsorg i stadsdelsområdet för barn mellan 1-5 år. Verksamheten utgörs av sex förskoleenheter som är resultatenheter, samt stödenheten som även innefattar öppen förskola och introduktionsförskola.

Under våren påverkades förskolans verksamheter av covid-19.

Flertalet av förskolorna i stadsdelsområdet hade ett stort bortfall av antal närvarande barn. I mars/april var bortfallet av närvarande barn mellan 60-80 procent, under maj 49 procent och i juni 36 procent. Detta innebar att när ökningen av sjukfrånvaro inom personalgruppen skedde, kunde förskolorna hantera personalbemanningen på ett verksamhetssäkert och kostnadseffektivt sätt. Förskolan redovisar ett överskott som till största del förklaras av covid-19. Förskolan har erhållit statsbidrag för sjuklönekostnader för perioden april-oktober om 6,6 mnkr. På grund av hög barnfrånvaro behövde inte vikarier anställas i samma utsträckning som ordinarie personal var frånvarande, vilket resulterat i lägre personalkostnader än budgeterat. Under perioden januari-oktober är totala personalkostnaderna 7,2 mnkr lägre, jämfört med samma period för 2019.

Öppen förskola i Akalla har varit stängt under våren på grund av vattenskada, och genom ett utökat samarbetet mellan öppna förskolorna och introduktionsförskolorna har verksamheterna sammantaget haft lägre personalkostnader och driftkostnader än budgeterat.

Under året har efterfrågan av platser i andra kommuner, s.k externa placeringar, uteblivit. Detta har resulterat i ett överskott om 2,3 mnkr.

Verksamhetsområdet prognostiserar ett överskott om 20,5 mnkr före och 17,0 mnkr efter resultatöverföringar.

Äldreomsorg

Äldreomsorgen ger insatser till personer i åldern 65 år och uppåt utifrån beslut om bistånd. Insatser som tillhandahålls är hemtjänst i ordinärt boende, servicehus, vård- och omsorgsboende för personer med demens eller somatisk sjukdom, dagverksamhet för demenssjuka, korttidsboende i avvaktan på hemgång eller avlastning för anhörigvårdare samt trygghetslarm.

Beställarenheten prognostiserar ett ekonomiskt överskott om 17,4 mnkr. Detta beror främst på ett minskat antal ansökningar av vård- och omsorgsboende och hemtjänst. Vård- och omsorgsboende har under oktober 2019 haft 200 personer månatligen mot 179 personer månatligen 2020. En snittkostnad för vård- och omsorgsboende demens motsvarar 68 416 kr per månad, vilket ger en kostnadsminskning 1,5 mnkr i månaden för beställarenheten inom äldreomsorgen sedan mars 2020. Inom hemtjänst har äldre valt att avstå insatser under pågående pandemi. Detta har inneburit att samtliga hemtjänstutförare haft en lägre utförandegrad under

verksamhetsåret. En genomsnittlig månadskostnad för hemtjänsten under 2019 var 8,8 mnkr och för 2020 är månadskostnaden för hemtjänst 8,2 mnkr per månad, vilket ger en kostnadsminskning om 0,6 tkr i månaden för beställarenheten äldreomsorg.

Utförarenheterna har ett sammantaget ekonomiskt underskott om 4,6 mnkr. Underskottet är resultat av minskade intäkter och permanenta personalkostnader. För vård- och omsorgsboendet är underskottet kopplad till minskad beläggning och för augusti månad stod 20 platser tomma. Hemtjänsten har under september månad haft minskade intäkter som beror på att nya brukare inte har tillkommit och ett flertal äldre som haft insatser, har valt att avstå insatser under pågående pandemi. Servicehuset har under flera månader haft besöksförbud som resulterat i att boende med externa hushållstjänster ansökt om och beviljas biståndsinsatser. Detta har inneburit en mindre kostnadsökning. Däremot noteras det att underskottet hos utförarna har minskat då enheterna har fått kompensation för sjuklöner för första halvåret och även det återsökta stadsbidraget från Socialstyrelsen ger en positiv ekonomisk effekt.

Verksamheten prognostiserar sammantaget ett överskott om 12,9 mnkr.

Stöd- och service till personer med funktionsnedsättning

Verksamheten omfattar insatser för personer med funktionsnedsättning i åldern 0-64 år. Insatser som tillhandahålls är bland annat gruppbostad, daglig verksamhet, personlig assistans, avlösning, ledsagning och korttidsvistelse för barn. Inom ramen för verksamheten finns tre resultatenheter, vilka utgörs av gruppbostäder.

Beställarenheten visar på en budget i balans. Verksamheten erfar en kostnadsökning för persontransporter sedan Daglig verksamhet (DV) öppnat upp för deltagare 1 juni. Personlig assistans LSS har en kostnadsökning med anledning av domar som meddelats av försäkringskassan som verksamheten ska betala retroaktivt.

Utförarenheterna har ett sammantaget ekonomiskt överskott om 0,6 mnkr. Överskottet är resultat av ökade intäkter i samband med nivåjusteringar för gruppbostäder och erhållen sjuklönersättning och återsökt stadsbidrag för kostnader föranledda av covid-19. För verksamheten med stöd- och service till personer med funktionsnedsättning ger stadsbidraget en positiv ekonomisk effekt, eftersom verksamheten har haft betydande personalkostnader.

För verksamhetsområdet prognostiserar sammantaget ett överskott om 0,6 mnkr efter resultatöverföringar.

Stadsutveckling och medborgarservice

Verksamheten omfattar stadsmiljö samt medborgarservice.

Under de senaste månaderna har allt fler vistas utomhus och nyttjat parker och allmänna platser. Detta har medfört ökade renhållningskostnader under sommaren, som även fortsätter till hösten. Det har även förekommit olovliga försäljningar på Basargången som ökar på städ- och renhållningskostnader.

Under hösten har verksamheten påbörjat en rad olika insatser för att åtgärda olika behov som uppstått. Exempelvis kommer papperskorgarna inom området att bytas ut för att underlätta renhållningen, men även bänkar kommer att bytas ut eller rustas upp. Man har också påbörjat ett större trädinventeringsprojekt för att åtgärda sjuka träd, samt renovering av asfaltsvägar, som kommer att öka kostnaderna ytterligare.

Verksamheten prognostiserar ett underskott om 5,0 mnkr.

Stadsmiljöinvesteringar

Investeringsbudgeten för Stadsmiljöverksamhet uppgår till 12 mnkr. Under mars beviljades ombudgeteringar om 5 mnkr i kommunfullmäktige 2 mnkr avser stadsmiljö, varav Akalla by på 0,4 mnkr och Husbygårds lekpark på 1,6 mnkr. Resterande 3 mnkr beviljades för trygghetsinvesteringar, insatser mot olovlig trafik.

För stadsmiljöinvesteringsbudgeten prognostiseras en budget i balans.

Maskiner inventarier

Investeringsbudgeten för maskiner och inventarier uppgår till 2,6 mnkr. Medlen nyttjas främst till ombyggnationer och inköp kopplat till detta.

Nämnden begärde i samband med tertiärrapport två om budgetjustering om 0,8 mnkr för att möjliggöra planerade förbättringsåtgärder inom förskoleverksamheten. Målsättningen är att genomföra dessa åtgärder men mot bakgrund av pandemin har vissa insatser försvåras med anledning av sjukdomsfall och svårighet att anlita de externa entreprenörer som behöver utföra arbetet. Målsättningen är alltså att genomföra det som planerats men det finns risk covid-19 kommer medföra förseningar.

För maskiner inventarier prognostiseras en budget i balans.